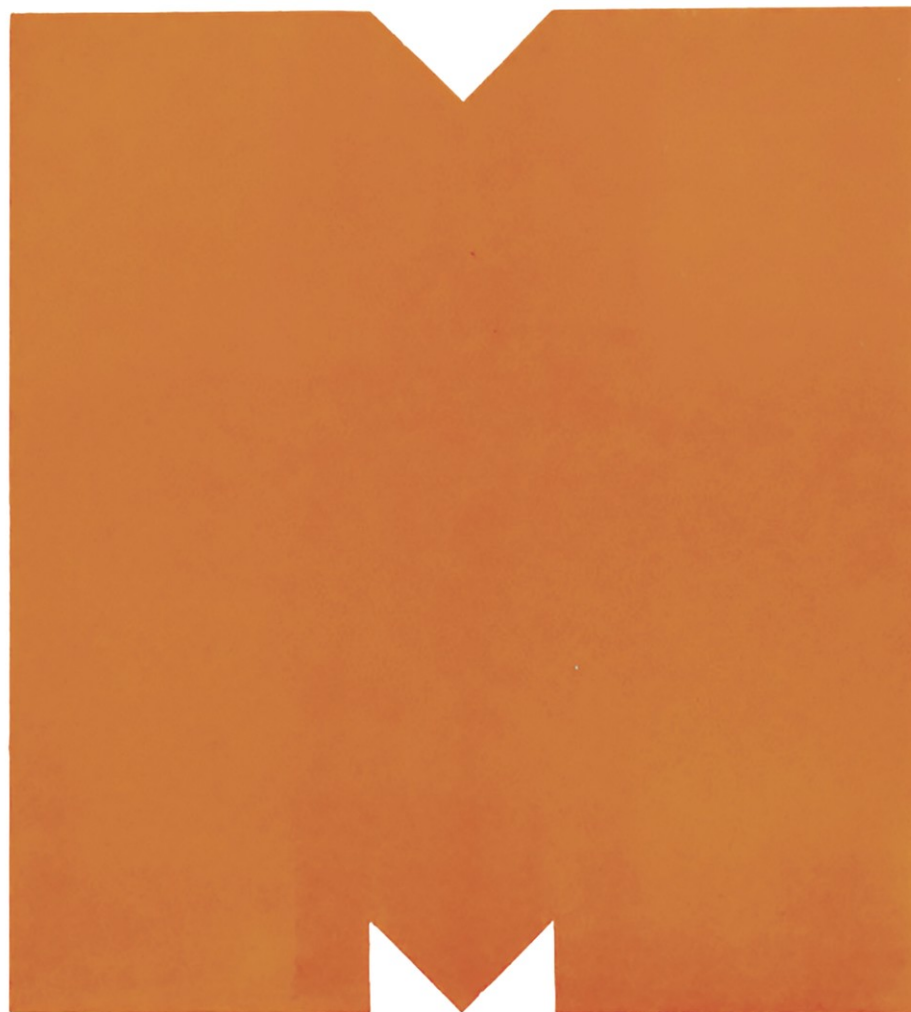

MOZART — PIANO CONCERTO NO.13 IN C MAJOR — LIEDER

Spor

NR. TITTEL · DIKTER

SANGER · TID

Lieder

1	An Chloe, K. 524 <i>Johann Georg Jacobi</i>	2:42 <i>Andreas Wivestad Jansson</i>
2	Das Veilchen, K. 476 <i>Johann Wolfgang von Goethe</i>	2:29 <i>Hilde Haraldsen Sveen</i>
3	Komm, liebe Zither, komm, K. 351 <i>Ukjent dikter</i>	1:49 <i>Andreas Wivestad Jansson</i>
4	Abendempfindung an Laura, K. 523 <i>Ukjent dikter</i>	4:43 <i>Andreas Wivestad Jansson</i>
5	Das Lied der Trennung, K. 519 <i>Klamer Eberhard Karl Schmidt</i>	5:33 <i>Hilde Haraldsen Sveen</i>
6	Als Luise die Briefe ihres ungetreuen Liebhabers verbrannte, K. 520 <i>Gabriele von Baumberg</i>	1:33 <i>Hilde Haraldsen Sveen</i>
7	Die Zufriedenheit, K. 349 <i>Johann Martin Miller</i>	2:14 <i>Andreas Wivestad Jansson</i>
8	Der Zauberer, K. 472 <i>Christian Felix Weisse</i>	2:12 <i>Hilde Haraldsen Sveen</i>

Klaverkonsert nr. 13 i C-dur, K. 415

9	I. Allegro	10:42
10	II. Andante	6:45
11	III. Rondeau. Allegro	8:34

Totalt 49:16

Sangtekstene er ikke gjengitt i dette heftet. Originaldiktene er falt i det fri og er lett tilgjengelige på nett, blant annet i LiederNet Archive.

Lærer, elev, kollega

I Mozarts musikk går ideene fra én stemme til en annen. Melodier deles, roller byttes, og det å lytte betyr like mye som det å føre an. Denne innspillingen ble til på samme måte.

I 2015 begynte Andreas Wivestad Jansson å ta sangtimer hos Hilde Haraldsen Sveen. I årene som fulgte, bygde lærer og elev opp en nær musikalsk dialog. Elleve år senere møtes de i Mozart som kolleger.

De opprinnelige rollene er fortsatt en del av historien, men de ligger ikke lenger fast. Under innspillingen byttet de to plass hele veien: professoren lyttet mens hennes tidligere elev sang, og eleven lyttet mens hun sang. Spørsmål og tolkninger gikk begge veier, formet av erfaring i den ene enden og av oppdagelse i den andre.

Platen viser ikke bare Mozart, men et lærerforhold som har blitt et samarbeid.

Sangene

Mozarts lieder er en liten, lite påaktet del av produksjonen hans. Drøyt tretti sanger, blitt til gjennom hele livet, fra han var seks–sju år til det siste året, og aldri samlet til noen syklus. Han skrev dem når anledningen bød seg. Breitkopf & Härtels første komplette utgave fra 1799 kalte dem leilighetsstykker, og Mozart så dem trolig selv som musikk skrevet for venner. Ingen av dem var ment å bære en hel konsert.

Likevel gjør han i disse sangene noe han ellers bare gjør i operaene. Han bygger en scene på to sider. En sinnsstemning snur på én harmonisk vending, og plutselig er man et helt annet sted.

Das Veilchen (K. 476), ført inn i Mozarts egen verkfortegnelse 8. juni 1785, er det klareste eksempelet. En fiol står på engen og håper at gjeterjenta skal plukke den. Hun ser den ikke, og trækker den ned. Teksten er Goethes, fra syngespillet *Erwin und Elmire*, trykt i 1775, og det er det eneste Goethe-diktet Mozart tonesatte. Hvor han støtte på det, vet vi ikke. Trolig gjennom en av de mange tonesettingene som allerede fantes.

Diktet har tre strofer, men Mozart skriver ikke strofisk. Han lager tre ulike verdener av det. Første strofe er enkel, nesten barnlig, i G-dur. Gjeterjenta kommer, og musikken går til D-dur, så til g-moll for fiolens lengsel. Tredje strofe er akkompagnert resitativ, og i det øyeblikket blomsten trækkes ned, stanser alt i en generalpause. En kromatisk linje faller mens den dør, og her snur diktet: fiolen dør likevel glad, ved hennes føtter. Musikken vender tilbake til G-dur, og smerten blir til noe nesten jublende.

Mozart slutter ikke der. Etter Goethes siste ord legger han til en koda som ikke finnes i diktet: to toner i fritt tempo på *Das arme Veilchen!*, en lang stillhet, og så, a tempo, en linje hentet tilbake fra første strofe: *es war ein herzigs Veilchen*. Utropet er hans eget. Han greier ikke å forlate blomsten uten å si det, og han lar oss høre den én gang til slik den var før noe skjedde. Fem takter, og hele sangen forvandles.

De andre sangene kretser rundt det samme stoffet i miniatyr. Tap, lengsel, ubesvart kjærlighet, tid som går. Andreas Wivestad Jansson sier det slik: «Å synge Mozarts lieder er som å bli sendt ut på oppdagelsesferd. Hodet hans jobber raskt, musikken endrer seg hele tiden, og man vet aldri helt hva som kommer.»

Instrumentet

Sangene spilles på et hammerklaver bygget av Paul McNulty etter Anton Walter. Walter var den wienerbyggeren Mozart selv kjøpte av.

Forskjellen fra et moderne flygel er ikke først og fremst at det er svakere. Det er at klangen slipper taket raskere. Tonen dør bort mens sangeren fortsatt holder på sin, og ordene kommer gjennom uten at noen må presse. Balansen mellom stemme og instrument oppstår av seg selv, og pianisten kan bevege seg med sangeren i stedet for å legge et gulv under henne. Det trekker også lytteren nærmere. Man må gå inn i denne musikken; den tvinger seg ikke på.

*Stemmetonehøyden er $a = 440$ Hz, temperaturen Vallotti–Young.
Instrumentet er stemt av Jens Schumann og Franck Guiocheau.*

Klaverkonsert nr. 13 i C-dur, K. 415

Mozart skrev de tre konsertene K. 413, 414 og 415 i Wien vinteren 1782–83, til sine egne subskripsjonskonserter. Før de var ferdige, annonserte han dem i *Wiener Zeitung* og opplyste at de kunne spilles enten med stort orkester med blåsere eller bare *a quattro* — det vil si med to fioliner, bratsj og cello. Kammerversjonen er ingen nødløsning. Tilbudet er av og til blitt avfeid som salgsknep, men blåserstemmene er ikke strukturelt nødvendige i disse verkene, og musikken tåler reduksjonen svært godt.

C-dur er Mozarts høytidstoneart, og med trompeter og pauker er dette utad den mest praktfulle av de tre. Men den åpner ikke med fanfare. Den begynner stille, med et tema lagt fram fugato, og bygger seg opp derfra.

Finalen er en lett 6/8-rondo som to ganger avbrytes av en adagio i c-moll i 2/4 — en klagende arie som stanser satsen og ikke forklarer seg. Materialet ser ut til å stamme fra en langsom sats i c-moll som Mozart begynte på og la bort; mellomsatsen vi har, er i stedet en rolig andante i F-dur. Konserten ender ikke i triumf, men pianissimo.

I denne besetningen forsvinner skillet mellom solist og akkompagnement. Klaveret er en av stemmene.

Hilde Haraldsen Sveen, sopran

Hilde Haraldsen Sveen er norsk sopran og arbeider med opera, konsertrepertoar, kammermusikk og romanse. Ved siden av utøvervirksomheten er hun professor i sang ved Griegakademiet, Universitetet i Bergen. Hun underviser unge profesjonelle sangere, med vekt på sammenhengen mellom vokalteknikk, kunstnerisk uttrykk og reflektert praksis. Som forsker og pedagog arbeider hun med kunstnerisk forskning, vokalpedagogikk, interpretasjon og med kreativitetens og kroppens rolle i musikalsk læring og fremføring.

Andreas Wivestad Jansson, tenor

Andreas Wivestad Jansson (f. 2003) studerer ved Norges musikkhøgskole med Mona Julsrud. Han fikk plass i Det Norske Solistkor UNG som syttenåring og har med ensemblet vært solist blant annet i Bachs *Jesu meine Freude* under Festspillene i Bergen og i Griegs *Fire salmer*, begge under Grete Pedersens ledelse, og i Schütz' *Musikalische Exequien* under Yuval Weinberg. Han har medvirket på innspillinger for Decca og Sony, med henholdsvis Lise Davidsen og Leif Ove Andsnes.

Jansson vokste opp i kormiljøet i Fridalen kirke, der han som barn var blant initiativtakerne til guttekoeret Collegium Vocale Gutter, og der han sang som guttesopran med Bergen Nasjonale Opera under Paul McCreesh. Han begynte å studere med Hilde Haraldsen Sveen i 2015 og fortsatte hos henne gjennom videregående skole. Han vender jevnlig tilbake til Fridalen med lied- og kirkemusikkrepertoar, senest

med utdrag fra Schuberts *Winterreise* med hammerklaver.

Knut Christian Jansson, hammerklaver

Knut Christian Jansson har studert klaver med Jiří Hlinka ved Griegakademiet og Einar Henning Smebye ved Norges musikkhøgskole, og har kirkemusikkutdanning fra Griegakademiet. Han er kantor i Fridalen kirke og lærer ved Griegakademiet. I Fridalen har han bygget opp en omfattende konsertserie og et korarbeid for barn og unge som i dag teller rundt 170 sangere i alderen 6–19 år, og som har fremført verk som Händels *Messias* og Mozarts *Requiem*. I 2022 mottok han Johan Nordahl Brun-prisen.

Som pianist debuterte han med Bergen Filharmoniske Orkester og har senere vært solist i blant annet Gershwins *Rhapsody in Blue* og Griegs klaverkonsert med Sjøforsvarets musikkorps. I 2025 medvirket han ved Kammermusikkfestivalen i Rosendal med musikk av Knut Vaage og Edvard Grieg. Han har gitt ut fire plater på eget selskap.

Bergen Barokk

Bergen Barokk ble grunnlagt av Frode Thorsen og Hans Knut Sveen i 1994 og er et av Norges ledende ensembler innen historisk informert fremføringspraksis. Ensemblet har konsertert og vært kringkastet i Skandinavia, Russland og USA, og har gitt ut plater på Simax Classics, BIS, Bergen Digital Studio og Toccata Classics.

Blant produksjonene deres er innspillinger av musikk knyttet til Ludvig Holberg og Georg Philipp Telemanns kantatesyklus *Harmonischer Gottes-Dienst*, i samarbeid med Griegakademiet og Toccata Classics.

Bergen Barokk er delvis finansiert av Kulturdirektoratet og Bergen kommune.

Chien-Yu Chu, fiolin I · Stefan Lindvall, fiolin II · Hans Gunnar Hagen, bratsj · Siri Hilmen, cello

Innspilt i Fridalen kirke, Bergen, juni og august 2026

Produsenter: Hilde Haraldsen Sveen og Andreas Wivestad Jansson

Opptak, redigering og miks: Knut Christian Jansson og Andreas Wivestad Jansson

Hammerklaver: Paul McNulty etter Anton Walter

Stemming: Jens Schumann og Franck Guiocheau

Stemmetonehøyde a = 440 Hz, Vallotti–Young-temperatur

Omslagskunst: Gerd Tinglund

Design: Siv Mannsåker

Foto: Olav Frøyen Sandvik og Andreas Wivestad Jansson

Heftetekst: Knut Christian Jansson

Utgitt av JanssonRecordings, 2026

Med støtte fra Bergen kommune

© & © 2026 JanssonRecordings

An English version of this text is available at knutchristianjansson.no

MOZART

LIEDER

Original-Ausgabe

Hoch Stimme